

ELOY Flutes – az aranyművesek fuvolája

<http://www.eloyflutes.com/>

Azt gondolom ma már igen nehéz a fuvolaépítésben valami újat mutatni, főleg olyasmit amire az ember valóban felkapja a fejét. Amikor először találkoztam az Eloy Flutes-al azonnal tudtam, hogy ez olyasmi amiről feltétlenül be kell számolni. Harry van Ekert és Cilia van Uffelen munkássága alighanem nagy hírnévre fog szert tenni, nem csak azért mert technológiájuk a maga nemében páratlan, vagy mert megszállot fuvolaépítők, hanem mert rámutat arra a tényre: a fuvolaépítés koránt sem „lerágott csont,” bőven tartogathat még meglepetéseket és felfedezéseket.

FSZ.: Ki és mi is tulajdonképpen az Eloy Flutes?

Harry van Ekert: Az Eloy Flutes voltaképpen a közös vállalkozásunk Cilia van Uffelen-el, akivel a cégünk is közös. Mi ketten együtt készítjük az Eloy fuvolákat. Én a fejeket és a csöveket készítem, amelyeket Cilia alakít fuvolává. Már 20 éve annak, hogy együtt dolgozunk, fuvolákat készítünk és javítunk. Azután, hogy sok évig más cégeknél dolgoztunk Cilia úgy döntött, elérkezett az ideje, hogy saját professzionális vállalkozásba kezdjünk. Tudtuk, ennek valami egészen egyedinek és különlegesnek kell lennie ha helyet akarunk nyerni egy olyan piacon, ahol már bőven van kínálat magas minőségű fuvolákból. Ez 2006ban történt, amikor már javában kísérleteztem a Mokumeum© nevű anyaggal, így az új fuvolánkat 2008ban hivatalosan is be tudtuk mutani Manchesterben, a fuvolás találkozón.

FSZ.: Mi az amit önök kínálni tudnak, ami túlmutat egy prémium kategóriájú fuvolán?

HvE: Cilia újfajta hangzást keresett, olyat ami eltér az eddigiektől. Én kifejlesztettem a Mokumeum©-ot (amely egy szabadalmaztatott anyag, és titkos eljárás; ebből készülnek az Eloy Flutes fejei és hangszertestei), azután, hogy 20 évvel korábban, fiatal aranyművesként Mokume-gane technikával találkoztam. Ciliát nagyon lelkesítették az eredmények, mert ezt az eljárást fuvolaépítésben még nem alkalmazták. Emellett még más változtatásokat is eszközöltünk a fuvola szokásos mechanikájához képest. A fuvoláink teljesen tümentesek. Ezek gyengítik a tengelyeket ezért áthidalásokat alkalmazunk. Az eredmény egy teljesen kiegyenlített billentyűzet amely nagyon megbízhatóan működik. A trillabillentyűk esetében kis fehérarany rugókat adtunk a mechanikához, amelyek intenzív használat mellett sem fáradnak el.

FSZ.: Aranyművesként , hogyan lehet a fuvolakészítés közelébe kerülni?

HvE: Mindketten arany- és ezüstművesek is vagyunk. A cégünk nevét Szent Elégius*-tól kapta, aki az aranyművesek védőszentje. Pusztána szerencsén múlt, hogy 20 évvel ezelőtt afuvolákkal kezdtünk dolgozni. Schoonhoven-ben töltött tanonc éveink után kerültünk a Trevor James cégnél aszisztenskedtünk Londonban. Trevor nagyra értékelte az aranyműves jártasságunkat, mert a fuvolakészítés ugyan ilyen precizitást követel. Két évig dolgoztunk ott, amely idő alatt igen sok fejet készítettem. Az Egyesült Királyságból Bostonba mentünk, a Powell céghez, ahol további 2 év gyakorlat következett és nagyon sokat tanultunk.

FSZ.: Arany- és ezüstművesként készítettek Önök valaha ékszereket is?

HvE: Igen, csináltunk ékszereket, de csak alkalmanként. Cilia Londonban is dolgozott egy divatékszer üzemben, ahol ékszereket is tervezett.

FSZ.: Voltaképpen mi is a Mokumeum© és milyen pluszt ad a fuvolának?

HvE: Mokume-Gane egy ősi japán kézműves eljárás, amely mindig is lenyűgözött engem, egyszerűen azért mert gyönyörű és minden egyes darabnak egyediséget kölcsönöz. Nagyon érdekelt vajon milyen hatással van a fuvola rezonanciájára, ha egy ilyen összetett anyagból készítjük el. Természetesen némiképp módosítanom kellett azt az eljárást amivel általában a fuvolafejeket készítik, és bele telt pár

évbe míg a tökéletes keveréket megtaláltam. Maga az anyag úgy készül, hogy igen vékony arany és ezüstlemezeket rétegezzük egymásra. Nyomás és hő hatására összeolvadnak, atomi szintű kettős keletkezik, de az nem ugyan olyan mintha összeforrasztanánk őket. Ebbe a rétegelt anyagba kúp alakú lyukakat fúrok egy speciális szerszámmal, majd kinyújtom az anyagot. Ezáltal előtűnek a különféle rétegek, és létrejön az a sajátos felszín, amely Mokumeum© jellegzetes küllemét biztosítja.

FSZ.: Ha jól értem a Mokumeum© egy lemez, így a csövet forrasztani kell?

HvE: Igen. Mokumeum© -ot csak lemez formájában lehet előállítani. Ezt a lemezt alakítom én csővé, majd összeforrasztom. Eltekintve az áltunk használt anyagtól, még ez is különlegessé teszi a mi fuvoláinkat. Alig néhányan dolgoznak csak forrasztott csővel. A nagy cégek számára a géppel készített, húzott csövek nagy számban elérhetőek, és így ez számukra meglehetősen költséghatékony eljárás is. Varratolt csövet készíteni nagy kihívás és sok gyakorlást igényel. Ezt Angliában Mike Allen-nél tanultam. Az izgalmas az egészben az, ahogyan a varratolt cső a hangra hat. Ezeket a csöveket forrasztás után több alkalommal is újra kell húzni. A mi fuvoláink esetében az arany és az ezüst egymás mellett élnek, tehát nem ötvözeről van szó. Mindkét anyag látható, egyesültek, mégis megtartják egyedi sűrűségüket. Ezért van a hangszereinknek különleges rezonanciájuk.

Fsz.: Milyen volt az új fuvola fogadtatása Manchesterben?

HvE: Nagyon izgatottak voltunk a fuvola bemutatásakor, alig vártuk a visszajelzéseket. Ezt megelőzően már voltak pozitív visszajelzéseink többek között Robert Pot-tól, Emily Beynon-tól és Andrea Lieberknecht-től, de a találkozón nagyszámú érdeklődő véleményét ismerhettük meg. Meglehetősen jól sikerült. A fuvolások észrevették a könnyed billentést, és sok hozzászólást kaptunk a megszólaltatás könnyedségét illetően. Valamennyi fuvolánkat fehérarany rugokkal és Straubinger párnázással kínálunk. Az lábrész ergonomikus kialakítású, így a jobbkez kisujjnak sokkal kényelmesebb. A fuvolások a hangszer akusztikájának kapcsolatban is nagyon pozitívan nyilatkoztak. Rengeteg időt töltöttem azzal, hogy annyi fuvolát mértem meg amennyit csak lehetett. A célom az volt, hogy hatékony egyensúlyt találjak a mai, modern hangszerek és a régi Louis Lot fuvolák karakterisztikája között, amelyet a mi hangszereinkbe is be tudok építeni.

Az Eloy Flutes termékei rendkívül sokoldalúak. A hangjában mindenki megtalálhatja a kedvére valót. Mindemellert kivételes minőségű ezüst és aranyfuvolákat kínálunk, amelyek nem a Mokumeum© a technológiávak készültek. De a Mokumeum© valóban valami igazán különlegeset kínál – az arany rezonanciáját, felhangdús de sötét hangot, valamint a hang könnyedségét és csillogását, amelyet az ezüst ad a fuvolának. Kétféle Mokumeum© hangszert kínálunk: az egyik vörösarany és ezüst keverék, a másik platina-fehérarany és ezüst keverék.

FSZ.: Mondjon még néhány szót a fejekről!

HvE: Igen, ez az a pont ahol a fuvolakészítés igazán bonyolultá válik! Biztos vagyok benne, hogy az általunk készített fejek a maximumot kínálják a afuvolásoknak. Számomra a sokoldalúság, reakciókészség és nagy dinamikai skála létfontosságúak. A fuvolás felhanggazdagságot, mozgékonyt és erőteljes mély regisztert fedezhet fel bennük. Véleményem szerint a fej adja meg a fuvola hangzásának számos, igen fontos vonását. Innen van az is amiért kizárólag forrasztott kéményeket használok. A játékostól függ egyébként, hogy milyen kialakítású fejet keres. Jelenleg egyetlen fajta fejet készítünk, de most már készen állok arra, hogy egy másik profilt is készítsék, a tervezés és kísérletezés előrehaladott stádiumba vannak.

Az előkészítést digitális esztergával (CNC) végzem, a valódi munka ezután kezdődik a fejen, teljesen kézzel. A polírozás is kézzel készül, minden fejet szigorúan tesztelünk, és ha nem Eloy minőségű újra kezdjük az egészet előlről.

FSZ.: Mokumeum© fejeket önmagukban is árulnak?

HvE: Természetesen! Gyakran relatíve olcsóbb ez a megoldás, ha valaki a saját fuvoláján akar új vagy magasabb minőséget keresni. A Mokumeum© fej gyakran csaknem ugyan olyan, vagy akár jobb minőségű hangot ad a fuvolának, mintha az egész hangszert Mokumeum© -ból készítenénk. Ezzel azt akarom mondani, - persze csak elvileg - hogy ha a fej adja durván a hangminőség 80%-át, a test ugyan abból az anyagból 20%-ot ad ehhez akkor elértük a használt anyag potenciáljának 100%-át. De ez nem azt jelenti, hogy azt a bizonyos 100%-ot csak azonos anyagból érhetjük el! Az ötvözetek

kombinációja adja a fuvolának és a fuvolásnak, azt a szélesebb lehetőséget, ahol a keresett hangminőséget és szint megtalálhatja.

FSZ.: Van tapasztalata arról, hogyan viselkedik egy Mokumeum©-ból készült fej egy ezüst- vagy aranyfuvolával?

HvE.: A kísérletezés, amelyel a számunkra ideális hangot keressük nem korlátozódhat arra, hogy különféle ötvözetű fejeket készítünk. Mivel a fuvolafej voltaképpen egyfajta „hang-generátor” meghatározó módon járul hozzá a fuvolának, mint egésznek a hangzásához. Ugyan úgy, ahogy egy aranyfej az ezüstoffulán jelentősen megváltoztatja a hangszer egészét, szintén egy Mokumeum©-ból készült fej jelentősen hat egy arany vagy egy ezüst fuvolatestre. Általánosságban a Mokumeum© fej át tudja adni színének és csillogásának minőségét bármilyen anyagból készült fuvolának.

FSZ.: Ön sok fuvolát megmért. Milyen skálát használ? Van saját skálája is?

HvE.: Egy régi Powell skálát használok amely egy kicsit közelebb áll az eredeti Cooper-féle skálához, mint amit manapság használnak. Az említett skálát használták a 80as évek közepéig, és a fuvolások nagyom elégedettek voltak vele. Azhiszem ennek a skálának és az általam alkalmazott csőkészítési eljárásnak a kombinációjában megtaláltam az ideális hangolást az Eloy fuvolák számára (Minden fémnél ezt használok, kivétel a 14k arany). A fejek esetében több csőátmérő profilt is használok, de a testek esetében csak egy skálasablont alkalmazok.

FSZ.: Tanultak valaha fuvolázni is?

HvE: Igen, de nem profi szinten.

FSZ.: Van kedvenc fuvolása, vagy játékmódusa – különös tekintettel a hangra?

HvE.: Ez biztos egy beugratós kérdés... Fuvolaépítőként a céloom „egy ideális hang és mechanikai koncepció” megalkotása a céloom, amely egy olyan általános elvárást elégít ki, amelyet egy fuvolás vár egy fuvolától. Természetesen sokat adok vásárlóim véleményére. Értékelem problémáikat és kéréseiket, ugyan úgy ahogy Albert Cooper tette a 70es években, mielőtt megújította a fuvolaépítést. Például, a hangerő kulcskérdés manapság, de ezt elérni csak nagyon óvatosan lehet, úgy hogy a hang más fontos aspektusai ne szenvedjenek csorbát. Egy átlagos minőségű fejnél általában itt van a hiba. Számomra az a kihívás, hogy miként tudom a különféle elvárásokat beilleszteni egyetlen fejbe. A kulcsszó az egyensúly.

Szeretem a színeket a fuvolahangban, amely akkor válik teljessé, amikor az egész dinamikai skálát kihasználják. A fuvolahangnak ugyan akkor teltnie is kell lennie, és mindhárom oktávan minden erényt fel kell tudni vonultatnia. De szeretem a sötét hangot is, de nem a túl sötétet. Ha egy 14k aranyfejet teszünk egy ezüstoffulára akkor néha elég közel jutunk az általam keresett személyes hangideálhoz. Ezért kezdtem a kísérletezni a Mokumeum© csővekkel.

FSZ.: Mit mondana zárszóként?

HvE: Az újszerű hang meglehetősen relatív fogalom. Egy fuvolának természetesen fuvolának kell maradnia. A hang egyszerre mély és áttetsző, energiával teli, még sem hivalkodó – ez az amiért a fuvolahangot szeretem. Minden fuvolának, akár csak a fuvolásoknak saját egyedi személyisége van. Ennek tükröződnie kell a fuvolaépítésben is. Mi szenvedélyes fuvolaépítők vagyunk, akik szenvedélyes fuvolásoknak építenek hangszereket. A szabványosítás és a sztenderdizálás idejét éljük, de mi ennek ellenére valami egyedülállót és személyeset szeretnénk adni az előadóművészeknek.

Fsz.: További jó munkát kívánunk és köszönjük a beszélgetést!

* Szent Eligius (francia: Éloi, †660 körül, napja december 1) alacsony sorban született. Patkolókovács, fémműves volt, majd II. Chlotar, a frank király ötvösmesterévé és tanácsadójává emelkedett. A király halála után a papi rendbe lépett és térített a germánok között, végül Noyon püspöke lett. Korábbi foglalkozására való tekintettel az aranyművesek és kovácsok védőszentje. Képmásain felváltva hol püspöki díszben, hol bőrkötényben és sapkában ábrázolják, attribútuma az *aranykehely*, amely mindkét tevékenységének szimbóluma. Ábrázolásain feltűnik még a *kalapács*, *fogó* és *fújtató* is, valamint a ló láb, mivel a kovácsok lódoctorok is voltak.